เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการประจำปี 2555/2556

14

สื่อพม่าบนถนนสู่ประชาธิปไตย
Burmese Media and Road Map to Democracy

สุภัตรา ภูมิประภาส
Subhatra Bhumiprabhas

TOYOTA
มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย

สื่อพม่าบนถนนสู่ประชาธิปไตย

Burmese Media and Road Map to Democracy

สุภัตรา ภูมิประภาส

Subhatra Bhumiprabhas

เอกสารประกอบสัมมนาวิชาการประจำปี 2555/2556

อาเซียนศึกษา ASEAN Studies

24–25 มกราคม 2556

พิมพ์ครั้งที่ 1 : มกราคม 2556

ออกแบบปกและรูปเล่ม : DREAM CATCHER GRAPHIC CO., LTD.
โทร. 0 2455 3932, 0 2455 3995

จัดพิมพ์โดย

มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย

มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย
Toyota Thailand Foundation
186/1 หมู่ 1 ถนนทางรถไฟเก่า ต.สำโรงใต้ อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130
โทรศัพท์ 0 2386 1393–5 โทรสาร 0 2386 2880
186/1 Moo 1 Old Railway Road, T.Samrong Tai, A.Prapadaeng, Samutprakan 10130
Tel. 0 2386 1393–5 Fax. 0 2386 2880

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
The Foundation for The Promotion of Social Science and Humanities Textbooks Project
413/38 ถนนอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700 โทร/โทรสาร 0 2433 8713
413/38 Arun-amarin Road, Bangkoknoi, Bangkok, Siam 10700 Tel./Fax. 0 2433 8713
http://www.textbooksproject.com

สื่อพม่าบนถนนสู่ประชาธิปไตย*

*สุภัตรา ภูมิประภาส***

ประวัติศาสตร์หน้าล่าสุดของสื่อมวลชนพม่าเพิ่งเริ่มต้นขึ้นในวันที่ 20 สิงหาคม 2012 ที่ผ่านมา เมื่อกระทรวงสารสนเทศ (The Ministry of Information) มีคำสั่งประกาศว่าสื่อสิ่งพิมพ์ทุกชนิดในพม่าไม่ต้องส่งต้นฉบับให้กรมจดแจ้งและตรวจสอบสื่อสิ่งพิมพ์ (The Press Scrutiny and Registration Department: PSRD) พิจารณา

---

*บทความนำเสนอในเวที "สื่อสารมวลชนในอาเซียน" งานสัมมนาวิชาการประจำปี "อาเซียนศึกษา" วันพฤหัสบดี 24-ศุกร์ 25 มกราคม 2556 เวลา 9.00-17.00 น. ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร ดลิ่งชัน กรุงเทพฯ

**บรรณาธิการเว็บไซต์มีเดีย อินไซด์ เอ้าท์ (www.mediainsideout.net) และผลิตงานเขียนอิสระ; อดีตผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน และ The Nation มีผลงานเขียนด้านสิทธิมนุษยชน, ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสตรีในอุษาคเนย์, ผู้หญิงกับการเมือง, สื่อและการเมืองพม่า; มีผลงานแปลดีพิมพ์เรื่อง "ใบอนุญาตข่มขืน: บันทึกการทารุณกรรมทางเพศในรัฐฉาน" (License to Rape) และ "ข่มขืน-ขื่นขมในความเงียบ: เรื่องเล่าของผู้หญิงกะเหรี่ยง กับเรื่องราวของทหารพม่า" (Shattering Silences)

สุภัตราได้รับรางวัลผลงานสิทธิมนุษยชนดีเด่นที่เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนประจำปี 2544 จากองค์การนิรโทษกรรมสากล ประเทศไทย, รางวัลผู้หญิงเก่งสาขาสื่อมวลชน ปี 2545 จากสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ, และได้รับคัดเลือกจาก Nippon Foundation เป็น "ปัญญาชนสาธารณะแห่งเอเชีย" ปี 2553-2554 (Asian Public Intellectual: API) มีผลงานวิจัยเรื่อง "Muslim Women in Public Spheres: From historical narratives to roles in the 21st Century"

อนุญาตก่อนตีพิมพ์อีกต่อไป

ภายใต้กฎหมายควบคุมสื่อของพม่าที่ใช้มาตั้งแต่ 6 สิงหาคม 1964 สื่อสิ่งพิมพ์ทุกชนิดในประเทศต้องส่งต้นฉบับให้คณะกรรมการเซ็นเซอร์ของรัฐตรวจสอบก่อนที่จะตีพิมพ์เผยแพร่ สื่อที่หลบเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับจะมีโทษหนักจนถึงขั้นถูกสั่งปิด ทั้งนักข่าวและบรรณาธิการ ตลอดจนเจ้าของสำนักพิมพ์ทุกแห่งในพม่าคุ้นเคยกับการถูกตรวจสอบแบบนี้มาตลอด 48 ปีที่ผ่านมา

การประกาศยกเลิกการเซ็นเซอร์ต้นฉบับสื่อสิ่งพิมพ์ทุกชนิดจึงนำไปสู่การปรับตัวและเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญยิ่งของสื่อมวลชนพม่าทั้งในและนอกประเทศ ประชาคมโลกที่ติดตามเฝ้าดูการปฏิรูปการเมืองพม่าภายใต้รัฐบาลกึ่งพลเรือนที่นำโดยประธานาธิบดีเต็งเส่งจึงมีโอกาสได้เห็นภาพข่าวที่นักข่าวในพม่ากล้าออกมาเดินขบวนประท้วงคำสั่งปิด

ลำดับเสรีภาพสื่อของประเทศในกลุ่มอาเซียน

	ลำดับ	
ประเทศ	ปี 2011–2012 (รวม 179 ประเทศ)	ปี 2010 (รวม 178 ประเทศ)
กัมพูชา	117	128
บรูไน	125	142
สิงคโปร์	135	–
ไทย	137	153
ฟิลิปปินส์	140	156
อินโดนีเซีย	146	117
ลาว	165	168
พม่า	169	174
เวียดนาม	172	165
มาเลเซีย	–	141

แหล่งที่มา: Reporters Witout Borders

หนังสือพิมพ์ และบรรดาสื่อพม่าที่พลัดถิ่นมานานมากกว่าสองทศวรรษ เริ่มกลับไปตั้งสำนักงานในประเทศ

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของพม่าจากระบอบเผด็จการทหารเต็มรูปมาเป็นรัฐบาลกึ่งพลเรือนที่มาจากการเลือกตั้งเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2010 นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของสื่อมวลชนพม่าที่เคยถูกจัดลำดับไว้ท้ายๆ ในดัชนีชี้วัดเสรีภาพสื่อโลกทุกปี

จากการสำรวจเสรีภาพสื่อมวลชนครั้งล่าสุดขององค์กรผู้สื่อข่าวไร้พรมแดน (Reporters Without Borders) แม้ประเทศพม่ายังถูกจัดอยู่ในกลุ่ม “ศัตรู” ของโลกอินเทอร์เน็ต แต่เสรีภาพสื่อมวลชนของพม่าไม่ได้รั้งท้ายประเทศในกลุ่มอาเซียนอีกต่อไป ดัชนีชี้วัดเสรีภาพสื่อที่จัดทำโดยองค์กรผู้สื่อข่าวไร้พรมแดน ปีล่าสุด (2011–2012) เสรีภาพสื่อพม่าอยู่ในลำดับที่ 169 จากทั้งหมด 179 ประเทศ

เส้นทางเสรีภาพสื่อในพม่า

พระเจ้ามินโตง

กษัตริย์พม่า กับการประกันเสรีภาพสื่อ

> “หนังสือพิมพ์มีไว้เพื่อประโยชน์ของประชาชนในการที่จะได้รับรู้ข่าวสารจากยุโรป อินเดีย จีน และสยาม เพื่อเพิ่มพูนปัญญาและพัฒนาการค้าและการสื่อสาร / ข้อ 3 ของพระราชบัญญัติประกันเสรีภาพสื่อปี ค.ศ. 1873 (รัชสมัยพระเจ้ามินโตง)

การกล่าวถึงเสรีภาพสื่อในพม่าปรากฏหลักฐานครั้งแรกในสมัยของพระเจ้ามินโตง (King Mindon) แห่งราชวงศ์คองบอง ทรงครองราชย์ระหว่างปี 1853–1878 พระองค์เป็นกษัตริย์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ร่วมรัชสมัยกับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแห่งสยาม (1851–1868)

พระเจ้ามินโตง เป็นกษัตริย์ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็น “นักปฏิรูป” และเป็นกษัตริย์ที่มีสายพระเนตรกว้างไกล ในรัชสมัยของพระองค์ ทรงออกพระราชบัญญัติให้ข้าราชการได้รับค่าตอบแทน ทรงให้มีการสร้างถนนและระบบสื่อสารการโทรเลข และที่สำคัญยิ่งต่อการเปิดโลกของชาวพม่า คือ ทรงก่อตั้งและเป็นองค์อุปถัมภ์หนังสือพิมพ์ภาษาพม่าชื่อ Yatanar Bon Nay Pyidaw (the Mandalay Gazette)

พระเจ้ามินโตงมีความสนพระทัยอย่างยิ่งในสื่อสิ่งพิมพ์ทั้งที่ส่งมาจากสหราชอาณาจักร อินเดีย และเมืองร่างกุ้ง (ปัจจุบันใช้ ย่างกุ้ง) และที่อื่นๆ รวมทั้งจีน และสยาม พระองค์ทรงสั่งให้มีล่ามแปลข้อเขียนในหนังสือพิมพ์เหล่านี้ เป็นภาษาพม่าให้พระองค์ฟังแบบคำต่อคำ แม้ว่าจะพบว่าข้อเขียนบางชิ้นในสื่อสิ่งพิมพ์เหล่านี้วิพากษ์วิจารณ์พระองค์อย่างรุนแรงก็ตาม

ก่อนก่อตั้งหนังสือพิมพ์ Yatanar Bon Nay Pyidaw (the Mandalay Gazette) พระเจ้ามินโตงทรงมีพระบรมราชโองการประกาศใช้กฎหมายที่มีข้อบังคับ 17 ข้อ โดยข้อ 3 ของกฎหมายฉบับนี้บัญญัติไว้ว่า “หนังสือพิมพ์มีไว้เพื่อประโยชน์ของประชาชนในการที่จะได้

รับรู้ข่าวสารจากยุโรป อินเดีย จีน และสยาม เพื่อเพิ่มพูนปัญญาและพัฒนาการค้าและการสื่อสาร”

นอกจากกฎหมายฉบับนี้แล้ว มีผู้บันทึกไว้ว่าพระองค์ยังได้มีพระราชดำรัสกับบรรดานักข่าวที่เข้าเฝ้าในพระราชวังว่า

“ถ้าเราทำผิด จงเขียนถึงเรา ถ้าชายาของเราทำผิด จงเขียนถึงพวกนาง ถ้าลูกๆ คนใดของเราทำผิด จงเขียนถึงพวกเขา ถ้าตะลาการและเจ้าเมืองทำผิด จงเขียนถึงพวกเขา จะไม่มีผู้ใดลงโทษนักข่าวที่เขียนความจริง พวกเขาจะได้รับอนุญาตให้เข้านอกออกในพระราชวังได้โดยเสรี”[1]

ในการก่อตั้งและดำเนินกิจการหนังสือพิมพ์ Yatanar Bon Nay Pyidaw พระเจ้ามินโตงทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ให้กับนายอาฮี (Ahi) ชาว Sino-Burman ที่เคยมีสำนักพิมพ์อยู่ที่เมืองร่างกุ้ง นายอาฮี เป็นผู้ก่อตั้ง Myan-ma than-daw-zin (Burma Herald) หนังสือพิมพ์ภาษาพม่าฉบับแรกที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในเมืองร่างกุ้งระหว่างปี 1868-1870[2]

Yatanar Bon Nay Pyidaw ฉบับแรกตีพิมพ์ในปี 1874 มีชื่อภาษาอังกฤษพิมพ์กำกับไว้ด้วยว่า The Mandalay Gazette เผยแพร่ในเมืองมัณฑะเลย์ที่ขณะนั้นยังเป็นอิสระจากอำนาจอาณานิคม ขณะที่พม่าตอนล่างถูกปกครองโดยรัฐบาลบริติชอินเดียแล้ว ทั้งนี้ รัฐบาลบริติช

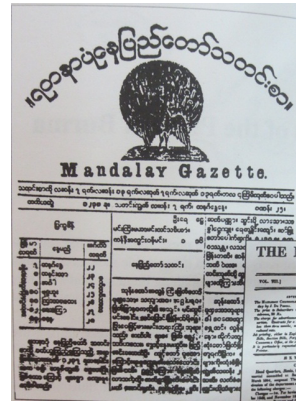

หนังสือพิมพ์ Yatanar Bon Nay Pyidaw ที่กษัตริย์มินโตงทรงก่อตั้ง

อินเดียได้ใช้หนังสือพิมพ์ที่ผลิตในเมืองร่างกุ้งทั้งภาษาอังกฤษ และภาษาพม่าเป็นเครื่องมือในการโจมตีกษัตริย์พม่าอยู่เสมอ

การก่อตั้ง Yatanar Bon Nay Pyidaw หรือ The Mandalay Gazette ฉบับนี้เป็นหนึ่งในเครื่องมือตอบโต้ของราชสำนักมัณฑะเลย์ด้วย

ปี 1878 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายแห่งรัชสมัยพระเจ้ามินโตง ราชสำนักมัณฑะเลย์ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ภาษาพม่าอีกหนึ่งฉบับชื่อ The Burma Herald เพื่อพิมพ์เผยแพร่ในเมืองร่างกุ้ง

1886 : ยุคอาณานิคมภายใต้ The Indian Penal Code, section 124A

> ผู้ใดก็ตามที่ใช้ถ้อยคำ ทั้งในการพูด หรือเขียน หรือลงนาม หรือการกระทำอื่นใดที่นำมา หรือพยายามนำมาซึ่งความเกลียดชัง หรือดูหมิ่นเหยียดหยาม หรือปลุกเร้า หรือพยายามที่จะปลุกเร้าให้เกิดความไม่ซื่อสัตย์ต่อพระราชาหรือต่อรัฐบาลที่ได้รับการแต่งตั้งโดยกฎหมายของบริติชอินเดียนั้นจะต้องถูกลงโทษ ฯลฯ

เมื่ออังกฤษยึดพม่าได้เบ็ดเสร็จในปี 1886 รัฐบาลบริติชอินเดียได้นำ The Indian Penal Code, section 124A ที่เริ่มบังคับใช้ในอินเดียตั้งแต่ปี 1861 มาบังคับใช้เพื่อกำกับเสรีภาพสื่อในพม่าด้วย

ขณะนั้นมีหนังสือพิมพ์ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาพม่าที่ดำเนินการโดยชาวพม่าเองเกิดขึ้นอีกจำนวนมาก เพื่อเป็นปากเสียงให้กับประชาชนชาวพม่าและตอบโต้กับหนังสือพิมพ์ที่ก่อตั้งและดำเนินการโดยชาวต่างชาติที่มักนำเสนอแต่ข่าวและความเห็นที่สนับสนุนผลประโยชน์ของชาวต่างชาติ

แม้ว่ารัฐบาลบริติชอินเดียจะให้เสรีภาพกับคนทำสื่อทั้งสองกลุ่มในการเขียนนำเสนอความเห็นผ่านหน้าหนังสือพิมพ์เหล่านี้ แต่ The Indian Penal Code, section 124A ก็ไม่อนุญาตให้สื่อแสดงออกใดๆ ในอันที่จะกระทบต่อผลประโยชน์ของเจ้าอาณานิคม ทั้งนี้ มาตรา

124A นี้ระบุว่า

"ผู้ใดก็ตามที่ใช้ถ้อยคำ ทั้งในการพูด หรือเขียน หรือลงนาม หรือการกระทำอื่นใดที่นำมา หรือพยายามนำมาซึ่งความเกลียดชัง หรือดูหมิ่นเหยียดหยาม หรือปลุกเร้า หรือพยายามที่จะปลุกเร้าให้เกิดความไม่ซื่อสัตย์ต่อพระราชาหรือต่อรัฐบาลที่ได้รับการแต่งตั้งโดยกฎหมายของบริติชอินเดียนั้นจะต้องถูกลงโทษ"

โทษของผู้ฝ่าฝืนกฎหมายดังกล่าว คือการถูกจำคุกและถูกใช้แรงงานหนัก โดยทั่วไปมีโทษอยู่ระหว่าง 2-5 ปี

การเผชิญหน้าครั้งสำคัญระหว่างสื่อพม่ากับรัฐบาลบริติชอินเดียเกิดขึ้นในปี 1917 เมื่อหนังสือพิมพ์ภาษาพม่าตีพิมพ์การ์ตูนเสียดสีเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐบาลบริติชอินเดียที่เข้าไปตรวจความเสียหายจากแผ่นดินไหวในบริเวณเจดีย์ต่างๆ โดยไม่ยอมถอดรองเท้า การ์ตูนดังกล่าวสร้างความไม่พอใจให้กับรัฐบาลฯ จนถึงกับมีการเรียกตัวบรรณาธิการหนังสือพิมพ์เข้าพบ โดยที่ฝ่ายสื่อฯ นั้นมีมวลชนคอยสนับสนุน ประชาชนพม่ารวมตัวกันชุมนุมประท้วงรัฐบาลบริติชฯ ที่ไม่เคารพวัฒนธรรมประเพณีของชาวพม่า ท้ายสุดทางรัฐบาลฯ ต้องยอมถอยโดยที่หนังสือพิมพ์ดังกล่าวยังคงเขียนบทความวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นนี้ต่อไป สื่อมวลชนพม่าในยุคนั้นถือว่าการเผชิญหน้าครั้งนี้เป็นชัยชนะของสื่อ

ภาพการ์ตูนเสียดสีที่นำไปสู่ข้อพิพาทระหว่างรัฐบาลกับสื่อ

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลบริติชฯ ใช้เวลาถึง 11 ปีหลังเหตุการณ์พิพาทนี้ ในการพิจารณาออกกฎห้ามสวมรองเท้าเข้าศาสนสถานของพม่าในปี 1929

ปี 1936 เกิดเหตุการณ์ที่สะท้อนสถานการณ์เสรีภาพสื่ออีกครั้งหนึ่ง เมื่อวารสาร ชื่อ "Oway Magazine" ที่จัดทำโดยสหภาพนักศึกษามหาวิทยาลัยร่างกุ้ง ตีพิมพ์บทความเสียดสีฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัยฯ สร้างความไม่พอใจให้กับฝ่ายปกครองจนมีการเรียกตัว ออง ซาน ซึ่งเป็นประธานสหภาพนักศึกษาฯ มาพบเพื่อขอให้เปิดเผยตัวผู้เขียนบทความชิ้นนี้ เมื่อประธานสหภาพฯ ปฏิเสธคำขอดังกล่าวจึงถูกไล่ออก นำไปสู่การประท้วงของนักศึกษามหาวิทยาลัยร่างกุ้งและกระจายไปทั่วประเทศ ก่อนที่จะจบลงด้วยการถูกปราบปราม

อย่างไรก็ตาม บันทึกของสื่อพม่าระบุว่านักข่าวพม่าในยุคที่อยู่ใต้อาณานิคมนั้นถือได้ว่าเป็น "อภิสิทธิชน" และมีบทบาทนำในขบวนการต่อต้านเจ้าอาณานิคม และในยุคนั้นไม่มีนักข่าวคนใดที่ถูกคุมขังไว้นาน

"แต่เมื่อพม่าได้รับอิสรภาพ นักเขียนและนักข่าวหลายคนที่ไม่แยแสหรือมีท่าทีไม่เห็นด้วยกับผู้ปกครองจะได้รับเชิญไป 'พักผ่อนและสันทนาการ' ในคุก และมักจะเป็นเวลานาน"[3]

1948: อิสรภาพของพม่า กับเสรีภาพสื่อ

ปี 1948 เมื่อพม่าได้รับอิสรภาพจากอังกฤษนั้น ในประเทศมีหนังสือพิมพ์อยู่ถึง 39 ฉบับ ตีพิมพ์ในภาษาต่างๆ ทั้งอังกฤษ จีน กุจรัฐ (Gujarat) อูรดู (Urdu) ทมิฬ (Tamil) เตลูกู (Telgu) และฮินดี (Hindi)

นักข่าวและนักเขียนชื่อดังจำนวนมากก้าวเข้าสู่การเมืองอย่างเต็มตัว ในจำนวนนี้มี อูนุ (U Nu) นายกรัฐมนตรีคนแรกภายใต้รัฐธรรมนูญของสหภาพพม่าอยู่ด้วย และอูซอ (U Saw) ผู้อยู่เบื้องหลังการสังหารนายพลอองซานและคณะรัฐมนตรี

อูถ่อง[4] (U Thaung) ผู้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ The Mirror Daily บันทึกถึงสถานการณ์สื่อในยุคที่อดีตนักเขียนกลายเป็นผู้นำทางการเมือง

นายกรัฐมนตรีอูนุ และอูถ่อง ผู้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ The Mirror Daily พบกันในงานสัมมนาที่ Northern Illinois University ปี 1987

ว่า แม้ว่าอูนุจะเชื่อมั่นในเสรีภาพสื่อ แต่เขาก็ไม่สามารถที่จะให้เสรีภาพนี้ได้อย่างเต็มที่ เพราะยังมีปัจจัยทางการเมืองอื่นๆ รวมทั้งพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลที่ไม่เข้าใจ การรายงานข่าวของสื่อมวลชนที่กระทบกับรัฐบาล สังคมนิยมได้ขยายตัวไปสู่ข้อพิพาทระหว่างสมาคมนักข่าวพม่า (The Burma Journalists Association: BJA) กับนายกรัฐมนตรีอูนุจนถึงขั้นที่นายกรัฐมนตรีประกาศว่า

"ข้าพเจ้าไม่อ่านหนังสือพิมพ์อีกแล้ว ข้าพเจ้าไม่กลัวนักข่าว แม้แต่พ่อนักข่าวข้าพเจ้าก็ไม่กลัว"

นายกรัฐมนตรีอูนุยืนยันกับเพื่อนสื่อมวลชนว่าเขายังเคารพในเสรีภาพสื่อ แต่ขอเรียกร้องให้สื่อมีความรับผิดชอบต่อความมั่นคงของรัฐด้วย ทั้งนี้สื่อควรละเว้นการวิพากษ์วิจารณ์ที่ "เกินไป"

ปี 1949 รัฐบาลอูนุเสนอร่างกฎหมายจำกัดเสรีภาพสื่อในการแสดงความคิดเห็นเข้าสู่สภาฯ โดยระบุว่าผู้ใดก็ตามวิพากษ์วิจารณ์ หมิ่นประมาท กล่าวหาเจ้าหน้าที่รัฐ และรัฐมนตรีจะมีความผิดทางอาญา ฝ่ายสื่อมวลชนจึงตอบโต้ โดยหนังสือพิมพ์จำนวน 37 ฉบับพร้อมใจกันปล่อยพื้นที่ว่างในหน้าบทบรรณาธิการ และใช้พื้นที่หน้าหนึ่งตีพิมพ์แถลงการณ์ของสมาคมนักข่าวฯ ที่เรียกร้องให้รัฐบาลถอนร่างกฎหมายดังกล่าว เป็นเวลาติดต่อกันถึง 7 วัน จนในที่สุด รัฐบาลยอมถอนร่างกฎหมายนี้ออกไป

1962 : สื่อในระบอบสังคมนิยมวิถีพม่า

นายพลเนวิน ผู้นำระบอบสังคมนิยมวิถีพม่า

เสรีภาพสื่อมวลชนพม่าถูกคุมคามอย่างมากเมื่อนายพลเนวินยึดอำนาจปกครองประเทศได้เบ็ดเสร็จในปี 1962 รัฐบาลเผด็จการที่นำโดยนายพลเนวินสั่งการให้กระทรวงสารสนเทศกำหนดแนวทางสำหรับการรายงานข่าวของสื่อมวลชนว่า สิ่งใดที่ “ควรเขียน” และสิ่งใดที่ “ไม่ควรเขียน”

สื่อมวลชนตอบโต้ต่อสถานการณ์คุกคามสื่อนี้ในการประชุมประจำปีของสมาคมนักข่าวพม่าฯ ปี 1962 โดยได้มีการจัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์พม่า (The Burma Press Council: BPC) เพื่อ “ส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพสื่อโดยการปฏิบัติตามจรรยาบรรณสื่อด้วยการดูแลกันเอง”

นักข่าวและนักเขียนจากสื่อสิ่งพิมพ์ 52 แห่ง ทั้งหนังสือพิมพ์ วารสาร และนิตยสาร ร่วมลงชื่อในเอกสารการจัดตั้งและนโยบาย BPC ซึ่งประกาศว่าพวกเขาเชื่อมั่นว่าแนวทางของ BPC จะสามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่จะให้สื่อมีความรับผิดชอบ และทำให้เกิดความเห็นสาธารณะที่มีคุณประโยชน์ต่อประเทศ

แม้จะพยายามต่อสู้เพื่อเสรีภาพ แต่สื่อไม่สามารถแข็งขืนต่อสู้กับอำนาจปลายกระบอกปืนได้เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่รัฐบาลสั่งใช้อาวุธ

ปราบปรามนักศึกษามหาวิทยาลัยร่างกุ้งที่ชุมนุมประท้วงกันอย่างสงบ ในเดือนกรกฎาคม 1962 จนมีผู้บาดเจ็บล้มตายหลายร้อยคน

แต่หนังสือพิมพ์ทุกฉบับจำต้องรายงานข่าวเหตุการณ์โดยใช้ข้อมูลจากทางการว่า “มีนักศึกษาเสียชีวิต 15 คน และบาดเจ็บ 27 คน”

แม้ว่าสื่อมวลชนพม่าในยุคนี้เลือกที่จะเซ็นเซอร์ตัวเองเพื่อความอยู่รอดปลอดภัยขององค์กร แต่ก็ยังเกิดการกระทบกระทั่งกับรัฐบาลฯ อยู่เสมอ จนในที่สุดรัฐบาลฯ ออกกฎหมายควบคุมสื่อโดยกำหนดให้สำนักพิมพ์ทุกแห่งต้องยื่นคำขอต่อทะเบียนทุกปี และยังมีการจัดตั้งคณะกรรมการจดแจ้งการพิมพ์ (The Press Registration Board) และคณะกรรมการตรวจสอบสิ่งพิมพ์ (The Press Scrutiny Agency) เพื่อกำกับดูแลสื่อ ทั้งสององค์กรอยู่ภายใต้กระทรวงสารสนเทศ

คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นทั้ง 2 ชุดนี้เป็นต้นแบบของการเซ็นเซอร์สื่อในพม่า แม้จะถูกเปลี่ยนชื่อและยุบรวม อยู่หลายครั้ง แต่ก็ดำรงอยู่มายาวนานถึง 48 ปี

เจ้าหน้าที่ตรวจต้นฉบับสิ่งพิมพ์ในสำนักงาน PSRD ในเมืองย่างกุ้ง

1988 : เส้นทางของสื่อพลัดถิ่น

ภายใต้กฎหมายควบคุมสื่อของรัฐบาลเผด็จการทหาร นักข่าวในพม่าต้องถูกจำกัดเสรีภาพและเสี่ยงกับการถูกจับกุมคุมขังตลอดเวลา และยิ่งถูกควบคุมหนักขึ้นหลังการปราบปรามนักศึกษาประชาชนที่ลุกขึ้นมาเรียกร้องประชาธิปไตยเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 1988 หรือที่เรียกกันว่าเหตุการณ์ 8–8–88

นักข่าวพม่าที่ต้องการเสรีภาพในการทำข่าวนั้นมีทางเลือกเดียว นั่นคือต้องทำงานจากนอกประเทศ ซึ่งรัฐบาลเผด็จการทหารประกาศว่าสื่อเหล่านี้เป็นศัตรูและเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ

สื่อพม่าพลัดถิ่นหลายแห่งเกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์นี้ เช่น สำนักข่าวมิซซิมา (MIZZIMA NEWS) ก่อตั้งเมื่อปี 1988 ที่กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย, สำนักข่าวเสียงประชาธิปไตยแห่งพม่า (Democratic Voice of Burma : DVB) ก่อตั้งปี 1992 ที่กรุงออสโล ประเทศนอร์เวย์, สำนักข่าวอิระวดี (THE IRRAWADDY) ก่อตั้งปี 1993 ที่จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย

สื่อพลัดถิ่นแต่ละสำนักมีนักข่าวที่ทำงานให้อย่างลับๆ อยู่ในประเทศพม่า แต่ในที่สุด นักข่าวเหล่านี้ก็ไม่อาจรอดพ้นจากการถูกจับกุมและจองจำ ระหว่างปี 2007–2012 มีนักข่าว 14 คนที่ทำงานให้ DVB ถูกจับกุมคุมขัง

รายงานของคณะกรรมการปกป้องสื่อ[5] (Committee to Protect Journalist : CPJ) ที่ตีพิมพ์เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2011 ระบุว่า จากการสำรวจถึงวันที่ 1 กันยายน 2011 พบว่ามีนักข่าวและคนในวงการสื่อพม่าอย่างน้อย 14 คนที่ยังถูกคุมขังอยู่ ทั้งหมดเพิ่งได้รับอิสรภาพเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2012

จากผลการสำรวจล่าสุดของ CPJ ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2012 ระบุว่าไม่มีนักข่าวพม่ารวมอยู่ในจำนวนนักข่าว 232 คนทั่วโลกที่ถูกคุมขังอยู่ ทั้งนี้ ในกลุ่มประเทศอาเซียนที่ยังมีสื่อมวลชนถูกคุมขังอยู่ คือ เวียดนาม (14 คน) กัมพูชา (1 คน) และประเทศไทย (1 คน)

เว็บไซต์สำนักข่าวอิระวดี สื่อพลัดถิ่นของพม่า ยืนยันว่า นอกจาก

นักข่าวที่ถูกคุมขังไว้ก่อนหน้านี้ ปี 2012 ยังไม่มีนักข่าวคนใดถูกจับกุมในพม่า ถือเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งแรกนับจากปี 1996

สื่อพม่า กับปัจจุบัน และอนาคต

การประนีประนอมที่ท้าทาย

ปี 2012 เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของสื่อมวลชนพม่า รัฐบาลกึ่งพลเรือนของอูเต็งเส่งประกาศยุติการเซ็นเซอร์ต้นฉบับก่อนตีพิมพ์ของสื่อสิ่งพิมพ์ทุกชนิด ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2012

หนังสือพิมพ์และนิตยสารอื่นอีกประมาณ 300 ฉบับที่ไม่ได้ทำข่าวในประเด็น “อ่อนไหว” นั้นได้รับการยกเว้นไม่ต้องถูกเซ็นเซอร์ไปก่อนหน้านี้แล้ว รวมทั้งเว็บไซต์กว่า 30,000 แห่งที่ไม่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับการเมืองก็ได้รับการอนุญาตให้ดำเนินการได้โดยเสรี

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการจดแจ้งการพิมพ์และตรวจสอบสิ่งพิมพ์ (PSRD) ได้จัดทำคู่มือจริยธรรมสื่อ 16 ข้อ สำหรับให้สื่อมวลชนยึดถือปฏิบัติ ซึ่งรวมถึงการห้ามวิพากษ์วิจารณ์รัฐ และห้ามใช้ถ้อยคำที่ส่งเสริม สนับสนุน หรือปลุกปั่นบุคคลและองค์กรใดๆ ให้ต่อต้านรัฐ รวมทั้งข้อความที่จะเป็นอันตรายต่อความสัมพันธ์กับประเทศอื่นๆ

The NEW LIGHT OF MYANMAR

Established 1914

Volume XVII, Number 187 — 3rd Waxing of Tazaungmon 1371 ME — Tuesday, 20 October, 2009

Four political objectives

- Stability of the State, community peace and tranquillity, prevalence of law and order
- National reconsolidation
- Emergence of a new enduring State Constitution
- Building of a new modern developed nation in accord with the new State Constitution

Four economic objectives

- Development of agriculture as the base and all-round development of other sectors of the economy as well
- Proper evolution of the market-oriented economic system
- Development of the economy inviting participation in terms of technical know-how and investments from sources inside the country and abroad
- The initiative to shape the national economy must be kept in the hands of the State and the national peoples

Four social objectives

- Uplift of the morale and morality of the entire nation
- Uplift of national prestige and integrity and preservation and safeguarding of cultural heritage and national character
- Uplift of dynamism of patriotic spirit
- Uplift of health, fitness and education standards of the entire nation

Senior General Than Shwe sees off Secretary-1 of SPDC General Thiha Thura Tin Aung Myint Oo on his departure for PRC

Government of the People's ... China, the | General Thura Shwe Mann, Prime Minister General ... Member of the | Zongying and officials. Myanmar delegation led by Secretary-1 Gener... Thiha Thura Tin Aung My...

หนังสือพิมพ์เดอะนิวไลต์ออฟเมียนมาร์ ที่เป็นกระบอกเสียงของรัฐบาลมาตั้งแต่ปี 1914

ก่อนหน้าที่กระทรวงสารสนเทศจะมีประกาศยุติการตรวจสอบต้นฉบับสื่อสิ่งพิมพ์ทุกชนิดในเดือนสิงหาคมนั้น มีปรากฏการณ์ที่สื่อให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกจากฟากรัฐบาลฯ มาตั้งแต่ต้นปี เริ่มจากการปล่อยตัวนักข่าวนักเขียนที่ถูกคุมขังอยู่ การปล่อยให้นักข่าวเดินขบวนประท้วงการเซ็นเซอร์สื่อโดยไม่มีการจับกุม และการเชิญตัวแทนสื่อมวลชนทั้งสื่อในประเทศ และสื่อพลัดถิ่นมาพบปะในบรรยากาศที่ฝ่ายสื่อบอกว่า “เป็นมิตร”

อ่องจี (Aung Kyi) รัฐมนตรีกระทรวงสารสนเทศ ได้เชิญตัวแทนจากสมาคมนักข่าวพม่า [Myanmar (Burma) Journalists’ Association : MJA] และเครือข่ายนักข่าวพม่า (Myanmar Journalists Network) มาพบเพื่อหารือเรื่องการจัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์ ร่างกฎหมายสื่อ รวมทั้งคดีที่หนังสือพิมพ์ถูกฟ้องร้องค้างอยู่ นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้เชิญบรรดาสื่อพม่าพลัดถิ่นจากนอกประเทศมาพบปะหารือ ปัจจุบัน มีสื่อพลัดถิ่นอย่างน้อย 3 แห่ง คือ สำนักข่าวเสียงประชาธิปไตยแห่งพม่า (Democratic Voice of Burma: DVB), สำนักข่าวอิระวดี (The Irrawaddy) และ สำนักข่าวมิซซิมา (Mizzima News agency) ได้รับอนุญาตให้เปิดสำนักงานที่เมืองร่างกุ้งได้แล้ว

Tin Htar Shwe หัวหน้าสำนักข่าวบีบีซี ภาคภาษาพม่า (BBC’s Burmese Service) บอกว่าบรรดานักข่าวในพม่าต่างมีความหวังกับการปฏิรูป แต่การยกเลิกการเซ็นเซอร์สื่อนี้ก็ไม่ได้หมายถึงการยุติโดยสิ้นเชิง ยังมีกฎหมายอื่นๆ อีกมากมายที่สามารถนำมาใช้ลงโทษนักข่าวที่เขียนต่อต้านรัฐบาล

Wai Phyo บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ The Weekly Eleven journal บอกว่าประกาศนี้นับเป็น “การปรับปรุงครั้งใหญ่” แต่ภาระอันหนักอึ้งและความกดดันต่างๆ จะตกอยู่ที่บรรณาธิการที่จะต้องทำให้เกิดความแน่ใจว่าสิ่งพิมพ์ของสำนักนั้นๆ ยังถูกกฎหมายอยู่

อย่างไรก็ตาม การปรับท่าทีของรัฐบาลต่อสื่อทั้งในและนอกประเทศนี้ มีปฏิกิริยาตอบรับจากสื่อแตกต่างกันไป แม้ส่วนใหญ่จะพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ แต่สื่อบางส่วนไม่รู้สึกยินดีไปด้วย ทั้งยังตั้ง

คำถามกับ “จุดยืน” ของสื่อพลัดถิ่นโดยเฉพาะสื่อที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายอย่าง DVB, IRRAWADDY และ MIZZIMA ว่าจะยังคงรักษาความเป็นอิสระไว้ได้หรือไม่ หากต้องประนีประนอมกับรัฐบาล

หนึ่งในนั้น คือ Maung Myint สมาชิกของ The Burma Media Association ซึ่งเป็นสมาคมของสื่อพม่าพลัดถิ่น กล่าวว่า “ผมผิดหวังที่เห็นพวกสื่อพลัดถิ่น “กลายพันธุ์” เซ็นเซอร์ตัวเองมากเกินไป รัฐบาลฯ กำลังใช้พวกเขาเป็นเครื่องมือ”

แต่ Aye Chan Naing บรรณาธิการของ DVB โต้ข้อกล่าวหานี้ว่า การที่นักข่าวสามารถพูดคุยกันได้กับบรรดารัฐมนตรีหรือนายทหารนั้น ทำให้ข่าวมีความสมดุลและเชื่อถือได้มากขึ้น

“ที่ผ่านมานั้น เป็นเช่นเดียวกับสังคมปิดทุกแห่งที่ “ข่าว” ทั้งหมดล้วนแต่เป็นข่าวลือและเป็นเรื่องยากที่จะตรวจสอบหรือได้รับรู้เสียงที่แตกต่าง”

ขณะที่สำนักข่าวอิระวดี ยืนยันว่าจะไม่เปลี่ยนจุดยืน และรูปแบบการทำข่าวแบบวิพากษ์วิจารณ์ทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลหรือฝ่ายค้าน ทั้งนี้ Aung Zaw ผู้ก่อตั้งและบรรณาธิการ ประกาศว่า “อิระวดีไม่ใช่กระบอกเสียงของนักเคลื่อนไหว ฝ่ายค้าน หรือรัฐบาล”

สำนักข่าวอิระวดีรับมือกับการปฏิรูปเสรีภาพสื่อของรัฐบาลกึ่งพลเรือนชุดนี้ โดยการยังคงเปิดสำนักงานในประเทศไทยไว้ด้วย แม้ว่าจะได้รับอนุญาตให้เปิดสำนักงานที่พม่าด้วยแล้ว

หลังการก่อตั้งมานานถึง 20 ปี นิตยสารอิระวดีสามารถวางแผงเป็นครั้งแรกในพม่าเมื่อกลางเดือนธันวาคมที่ผ่านมา โดยที่ Kyaw Zwa Moe บรรณาธิการฉบับภาษาอังกฤษให้สัมภาษณ์ยืนยันกับสำนักข่าว AFP ว่า สำนักข่าวอิระวดีจะยัง “quite critical” เหมือนเดิม

“ในทางการเมือง ถือได้ว่าการวางแผงครั้งแรกของนิตยสารอิระวดีในพม่านี้ถือเป็นบททดสอบพันธสัญญาของรัฐบาลต่อเสรีภาพสื่อและกระบวนการปฏิรูปโดยรวม เพราะเราไม่ได้เปลี่ยนแปลงใดๆ และจะยังคงรายงานความจริงและประเด็นที่เป็นเรื่องอ่อนไหวหรือเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ที่สำคัญให้กับประชาชนในพม่า”

นิตยสารอิระวดีฉบับแรกที่ได้รับอนุญาตให้วางแผงในพม่าเมื่อเดือนธันวาคม 2012

ขณะที่สำนักข่าว DVB ที่อ้างว่าสามารถเข้าถึงผู้ชมถึง 5 ล้านคนนั้น ก็สามารถเปิดสำนักงานในใจกลางเมืองย่างกุ้งได้แล้ว ซึ่งแม้ว่าจะต้องดำเนินการอย่างระมัดระวังอย่างยิ่ง แต่นักข่าวของ DVB ไม่ต้องทำงานอย่างหลบๆ ซ่อนๆ อีกต่อไป DVB มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุง

ออสโล ประเทศนอร์เวย์ และสำนักงานที่จังหวัดเชียงใหม่ด้วย

การเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลต่ออนาคตสื่อมวลชนพม่าครั้งล่าสุด คือ กระทรวงสารสนเทศประกาศให้เอกชนสามารถยื่นขอใบอนุญาตเพื่อดำเนินกิจการหนังสือพิมพ์รายวันได้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2013 เป็นต้นไป และยังอนุญาตให้ตีพิมพ์ในภาษาใดก็ได้ด้วย

นอกจากนี้ รัฐมนตรีกระทรวงสารสนเทศยังประกาศด้วยว่าจะแปรรูปกิจการสื่อทุกแขนงที่รัฐบาลผูกขาดเป็นเจ้าของมาตลอดให้เป็นกิจการสื่อสาธารณะ (Public Service Media) และเปิดให้มีการร่วมลงทุน ซึ่งรวมถึงหนังสือพิมพ์ The New Light of Myanmar ที่เป็นกระบอกเสียงหลักของรัฐบาลเผด็จการทหารฯ ในการโจมตีฝ่ายตรงข้าม

ในวาระครบรอบหนึ่งปีของรัฐบาล ประธานาธิบดีเต็งเส่งเรียกร้องให้มีการเคารพบทบาทของสื่อมวลชนที่เป็นฐานันดรสี่ของสังคมพม่า

“เรา [รัฐบาล] ต้องบอกประชาชนในสิ่งที่พวกเขาควรรู้และเรายินดีที่จะได้ยินข้อแนะนำที่สร้างสรรค์จากสื่อมวลชน”[6]

เชิงอรรถ

[1]U Thaung, A JOURNALIST, A GENERAL AND AN ARMY IN BURMA, *The Early Years of the Press in Burma*, p.3

[2]Patricia M. Herbert & Anthony Milner (ED), PRINTING AND DEVELOPMENT OF PRESS, South-East Asia: Languages and Literatures : a Select Guide, P.10

[3]U Thaung, A JOURNALIST, A GENERAL AND AN ARMY IN BURMA, *The Early Years of the Press in Burma*, p.7

[4]เริ่มทำงานเป็นนักข่าวในปี 1947 เป็นผู้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ The Mirror Daily ในปี 1957 ในปี 1964 รัฐบาลนายพลเนวินยึด The Mirror daily เป็นของรัฐ และจับกุมคุมขังเขาอยู่นานถึง 3 ปีโดยไม่มีการนำคดีขึ้นสู่ศาล เมื่อได้รับการปล่อยตัว เขาจำต้องยอมทำงานให้รัฐบาลเพื่อคอยเวลาที่จะพาครอบครัวหลบหนีออกจากประเทศ ปี 1980 เขาพาครอบครัวลี้ภัยไปอยู่ที่สหรัฐอเมริกาและได้รับสถานะผู้ลี้ภัยทางการเมือง อูถ่องกลายเป็นสื่อพลัดถิ่นรุ่นแรกๆ ที่ผลิตงานเขียนต่อต้านรัฐบาลเผด็จการพม่า อูถ่องถึงแก่กรรมปี 2008 ในวัย 81 ปี ที่รัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา

[5]https://www.cpj.org/reports/2011/09/imprisoned-journalists-in-burma.php

[6]http://www.encburma.net/index.php/archives/burma-government/134-new-president-thein-sein-speech-on-31-2011.html

ภาคผนวก

1. หนังสือพิมพ์ฉบับแรกที่ปรากฏในพม่าชื่อ Maulmain Chronicle เป็นหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษรายสัปดาห์ เริ่มตีพิมพ์ในปี 1836 โดยทุนส่วนตัวของนาย E.A. Blundell ข้าหลวงเมืองตะนาวศรีในบังคับของรัฐบาลบริติชอินเดีย มีการระบุวัตถุประสงค์ว่า "หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ก่อตั้งขึ้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดและประเทศต่าง ๆ ที่อยู่โดยรอบ โดยหลีกเลี่ยงประเด็นการเมืองและเรื่องที่ก่อให้เกิดการโต้แย้งทั้งปวงอย่างเคร่งครัด"

Maulmain Chronicle ถูกโอนกิจการให้กับคณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่นในเวลาต่อมา

2. ปัจจุบัน รัฐบาลเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์รายวัน 4 ฉบับ คือ 1. Kyemon (The Mirror) ตีพิมพ์ในภาษาพม่า หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ก่อตั้งปี 1957 โดยอูถ่อง เป็นหนังสือที่มียอดจำหน่ายสูงสุดในขณะนั้น แต่ถูกยึดเป็นของรัฐในปี 1964 2. Myanmar Alin ตีพิมพ์ในภาษาพม่า เป็นกระบอกเสียงของรัฐบาลในภาคภาษาพม่า ก่อตั้งในยุคใต้อาณานิคมปี 1914 ถูกยึดเป็นของรัฐในปี 1969 3. The New Light of Myanmar เป็นกระบอกเสียงของรัฐบาลภาคภาษาอังกฤษ และ 4. The Yadanabon ตีพิมพ์ในภาษาพม่า มีสำนักงานอยู่ที่เมืองมัณฑะเลย์

3. กฎหมายที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับควบคุมสื่อของพม่าและยังบังคับใช้อยู่

- กฎหมายแจ้งจดทะเบียนการพิมพ์ ปี 1962 (The 1962 Printers and Publishers Registration Law) บังคับให้สำนักพิมพ์ต้องส่งต้นฉบับให้คณะกรรมการเซ็นเซอร์ตรวจสอบก่อนตีพิมพ์
- คำสั่งคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 3/89 (The Martial Law Order No. 3/1989) กำหนดความผิดฐานจัดพิมพ์เอกสารใด ๆ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงมหาดไทยและกิจการการศาสนา
- กฎหมายโทรทัศน์และวิดีทัศน์ ปี 1995 (The 1995 Television and Video Act) บังคับให้องค์กรสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ เช่น สหประชาชาติ ต้องขอใบอนุญาตจากกระทรวงการสื่อสารในการครอบครองอุปกรณ์โทรทัศน์และวิดีโอ
- กฎหมายภาพยนตร์ ปี 1996 (The 1996 Motion Picture Law) กำหนดให้ผู้สร้างภาพยนตร์ต้องได้รับใบอนุญาตจากวิสาหกิจภาพยนตร์แห่งพม่า ซึ่งมีอำนาจเซ็นเซอร์ภาพยนตร์นั้นหากจำเป็น

• กฎหมายการพัฒนาด้านคอมพิวเตอร์ ปี 1996 (The 1996 Computer Science Development Law) กำหนดให้สื่อมวลชนต้องขออนุญาตจากกระทรวงการสื่อสารก่อนที่จะนำเข้าหรือครอบครองเครื่องมือทางคอมพิวเตอร์

• กฎหมายอินเทอร์เน็ต ปี 2000 (The 2000 Internet Law) กำหนดข้อบังคับในการโพสต์ข้อความที่อาจเข้าใจได้ว่าเป็นภัยต่อประเทศ นโยบายและความมั่นคงของประเทศ

• Wide Area Network Establishment and Service Providing order No. 3/2002

• กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ปี 2004 (The 2004 Electronic Transactions Law) กำหนดบทลงโทษสูงสุดถึง 15 ปีสำหรับการกระทำที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ และการรับหรือส่งและเผยแพร่ข้อมูลใดที่เกี่ยวข้องกับความลับในการรักษาความมั่นคงของรัฐและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของชาติ

ข้อมูลจากเว็บไซต์

http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-19315806
https://www.cpj.org/reports/2011/09/imprisoned-journalists-in-burma.php
http://www.nytimes.com/2012/09/22/world/asia/myanmars-chief-censor-is-closing-his-office.html?pagewanted=all&_r=1&
http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=23216
http://www.irrawaddy.org/archives/20839
http://www.ifex.org/burma/2012/11/12/town_hall_recommendations/
http://www.dvb.no/uncategorized/exile-media-crafting-new-role-from-inside-burma/25190
http://www.dvb.no/news/gov%E2%80%99t-to-transform-mouthpieces-into-public-service-media-outlets/24687
http://en.rsf.org/press-freedom-index-2011-2012,1043.html
http://www.mizzima.com/edop/features/5214-burma-still-lacks-press-freedom.html

รายนามคณะกรรมการบริหาร
มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

(ก่อตั้ง พ.ศ. 2509 โดยนายป๋วย อึ๊งภากรณ์ ฯลฯ)

นางเพ็ชรี สุมิตร	ประธานและผู้จัดการ
นายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม	รองประธาน
นายธเนศ อาภรณ์สุวรรณ	รองประธาน
นายรังสรรค์ ธนะพรพันธุ์	กรรมการ
นายวิทยา สุจริตธนารักษ์	กรรมการ
นางสาวศรีประภา เพชรมีศรี	กรรมการ
นายวีระ สมบูรณ์	กรรมการ
นายประจักษ์ ก้องกีรติ	กรรมการ
นายพิภพ อุดร	กรรมการ
นางสาวอุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์	กรรมการ
นายพนัส ทัศนียานนท์	กรรมการ
นายบดินทร์ อัศวาณิชย์	กรรมการ
นางสาวศุภลักษณ์ เลิศแก้วศรี	กรรมการ
นายชาญวิทย์ เกษตรศิริ	กรรมการและเลขานุการ
นายธำรงศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายทรงยศ แววหงษ์	กรรมการและผู้จัดการทั่วไป

เลขอนุญาต ที่ ต. ๖/๒๕๑๙

เลขที่คำขอ ที่ ๖/๒๕๑๙

ใบอนุญาตจัดตั้งสมาคมหรือองค์การ

ตามที่ นายป๋วย อึ๊งภากรณ์

ได้ขออนุญาตจัดตั้ง มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑. ส่งเสริมการจัดทำตำราภาษาไทยในแขนงสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทั้งระดับมหาวิทยาลัย และก่อนมหาวิทยาลัย

๒. เผยแพร่ตำราของมูลนิธิในหมู่ผู้สอนวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทั่วราชอาณาจักร

๓. ส่งเสริมการเรียบเรียงงานวิจัย และตำราชั้นสูง และรวบรวมเอกสารทางวิชาการออกตีพิมพ์

๔. ส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

๕. ไม่ทำการค้ากำไร และไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

และมีที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร นั้น

กรมการศาสนาได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ดำเนินการจัดตั้งได้ และขอให้ปฏิบัติตามคำสั่งและข้อบังคับของกรมการศาสนา โดยเคร่งครัด

อนุญาต ณ วันที่ ๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๙

(นายวัชระ เอี่ยมโชติ)
อธิบดีกรมการศาสนา

กำหนดการสัมมนาวิชาการประจำปี 2555/2556
"อาเซียนศึกษา"
วันพฤหัสบดี 24 – ศุกร์ 25 มกราคม 2556
Th 24 – Fr 25 January 2012/2013
ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร ตลิ่งชัน กรุงเทพฯ

พฤหัสบดีที่ 24 มกราคม 2556 (Th 24 January)

08.30 – 09.00	ลงทะเบียน / Registration
09.00 – 09.10	**ศ. เกียรติคุณ เพ็ชรี สุมิตร** ราชบัณฑิต ประธานมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ กล่าวรายงาน / Report
09.10 – 09.20	**พลตำรวจเอก เภา สารสิน** ประธานมูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย กล่าวเปิดงาน / Opening
09.20 – 09.30	มอบของที่ระลึก และถ่ายรูปหมู่ / Souvenirs Exchange and Group Photos
09.30 – 10.00	ปาฐกถา โดย **ฯพณฯ พิษณุ สุวรรณะชฎ** เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงย่างกุ้ง
10.00 – 10.30	พักรับประทานอาหารว่าง / Tea and Coffee Break
10.30 – 12.30	อภิปราย / Panel **"ประชาคมอาเซียน 2015 : การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม"** คุณหญิง ลักษณาจันทร เลาหพันธ์ I คุณนินนาท ไชยธีรภิญโญ I ผศ. ดร. พวงทอง ภวัครพันธุ์ I คุณบุษฎี สันติพิทักษ์ I ผศ. ดร. กิตติ ประเสริฐสุข I คุณอดิศักดิ์ ศรีสม ดำเนินรายการ
12.30 – 13.30	อาหารกลางวัน / Lunch
13.30 – 15.00	แบ่งห้องสัมมนาหัวข้อเฉพาะ / Panels *ห้องที่ 1 /* Room 1 (ห้องประชุมใหญ่ ชั้น 4) **"มรดกโลกกับอาเซียน"** ฯพณฯ ปองพล อดิเรกสาร I ฯพณฯ นพดล ปัทมะ I คุณสาวิตรี I สุวรรณสถิตย์ I คุณอภินันท์ บัวหภักดี I ดร. ชาญวิทย์ เกษตรศิริ ดำเนินรายการ และนำอภิปราย *ห้องที่ 2 /* Room 2 (ห้อง 407 ชั้น 4) **"ภาษากับอาเซียน"** รศ. ดร. ชัชวดี ศรลัมพ์ I รศ. ดร. ชลธิชา บำรุงรักษ์ I ดร. ฮามัม สุปรียาดี I อ. ชัยวัฒน์ มีสันฐาน I ผศ. ดร. สุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร์ ดำเนินรายการ และนำอภิปราย *ห้องที่ 3 /* Room 3 (ห้อง 207 ชั้น 2) **"สัญลักษณ์ทางพุทธศาสนาในประชาคมอาเซียน"** ศ. ดร. เสมอชัย พูลสุวรรณ I อ. พิชญา สุ่มจินดา I ผศ. ชาตรี ประกิตนนทการ I ดร. สุธา ลีนะวัต ดำเนินรายการและนำอภิปราย

ห้องที่ 4 / Room 4 (ห้องเธียเตอร์ ชั้น 2) ฉายภาพยนตร์โดยกลุ่มฟิล์มกาวัน เรื่อง **Golden Voice** จาก USA/Cambodia

อภิปรายโดย คุณณภคดล กิตติเสนีย์ และ คุณสิทธา เลิศไพบูลย์ศิริ I คุณอลงกรณ์ ผิวขำ ดำเนินรายการ

15.00 – 15.30 พักรับประทานอาหารว่าง / Tea and Coffee Break

15.30 – 17.00 แบ่งห้องสัมมนาหัวข้อเฉพาะ / Panels

ห้องที่ 1 / Room 1 (ห้องประชุมใหญ่ ชั้น 4) **"เขตแดนทางบก – ทางทะเลของไทยกับเพื่อนบ้านอาเซียน"**

กำนัน วีระยุทธ ดวงแก้ว I อ. พนัส ทัศนียานนท์ I อ. กวีพล สว่างแผ้ว I อ. อัครพงษ์ ค่ำคูณ I อ.ดุลยภาค ปรีชารัชช I คุณดามพ์ บุญธรรม I ดร. มรกต เจวจินดา ไมยเออร์ ดำเนินรายการและนำอภิปราย

ห้องที่ 2 / Room 2 (ห้อง 407 ชั้น 4) **"การแพทย์ไทยในบริบทอาเซียน"**

นพ. โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ I นพ. ดร. มโน เมตตานันโท เลาหวณิช I คุณใจเพชร กล้าจน (หมอเขียว) I ผศ. กาญจนี ละอองศรี ดำเนินรายการ และนำอภิปราย

ห้องที่ 3 / Room 3 (ห้อง 207 ชั้น 2) **"สื่อสารมวลชนในอาเซียน"**

คุณนิธินันท์ ยอแสงรัตน์ I คุณสงวน คุ้มรุ่งโรจน์ I คุณกุลชดา ชัยพิพัฒน์ I ผศ. ดร. พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์ I คุณสุภัตรา ภูมิประภาส I รศ. ดร. อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ดำเนินรายการ และนำอภิปราย

ห้องที่ 4 / Room 4 (ห้อง เธียเตอร์ ชั้น 2) **"ประชุมประจำปีสมาคมจดหมายเหตุสยาม"**

ประชุมสมาชิก และรายงานผลการดำเนินงาน โดย นายกสมาคมจดหมายเหตุสยาม

คุณจิราภรณ์ ศิริธร (กก. และเลขานุการ สมาคมจดหมายเหตุสยาม) ดำเนินรายการ

อภิปราย หัวข้อ **"จดหมายเหตุอาเซียน"**

คุณวารุณี โอสถารมย์ I คุณดนุพล ศิริตรานนท์ I อ. สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ ดำเนินรายการ และนำอภิปราย

ศุกร์ที่ 25 มกราคม 2556 (Fr 25 January)

09.00 – 10.00 ปาฐกถาพิเศษ **"ข้าพเจ้า (ก็) ได้เห็นมา เลือกตั้งประธานาธิบดี เลือกทั้งพวง และ อุษาคเนย์ / ไทยศึกษา from New York to California"**

โดย ศ.(พิเศษ) ดร. ชาญวิทย์ เกษตรศิริ

10.00 – 10.30	พักรับประทานอาหารว่าง / Tea and Coffee Break
10.30 – 12.30	แบ่งห้องสัมมนาหัวข้อเฉพาะ / Panels

ห้องที่ 1 / Room 1 (ห้องประชุมใหญ่ ชั้น 4) **“อาเซียน : โจ๊ก – นินทา – ข่าวลือ”**

ศ. ดร. ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ | รศ. ดร. ไชยันต์ รัชชกูล | ผศ. ดร. คารินา โชติรวี | คุณองค์ บรรจุน | อ. สมฤทธิ์ ลือชัย ดำเนินรายการและนำอภิปราย

ห้องที่ 2 / Room 2 (ห้อง 407 ชั้น 4) **“สถานะและสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในอาเซียน”**

คุณชลิดา ทาเจริญศักดิ์ | นพ. นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ | คุณสุณัย ผาสุข | ดร. ศรีประภา เพชรมีศรี ดำเนินรายการและนำอภิปราย

ห้องที่ 3 / Room 3 (ห้อง 207 ชั้น 2) **“การย้ายถิ่นในภูมิภาคอาเซียน”**

คุณธนาวรรณ ภู่พฤกษชาติ | คุณอดิศร เกิดมงคล | คุณวรรณพร ปันทะเลิศ | คุณณภคดล กิตติเสนีย์ | ผศ. อดิศร หมวกพิมาย | ดร. รัตนา โตสกุล ดำเนินรายการและนำอภิปราย

ห้องที่ 4 / Room 4 (ห้อง เธียเตอร์ ชั้น 2) ฉายภาพยนตร์ โดยกลุ่มฟิล์มกาวัน เรื่อง **“ ? ” (The Question mark)** ภาพยนตร์อินโดนีเซีย

อภิปรายโดย คุณก้อง ฤทธิ์ดี | คุณสิทธา เลิศไพบูลย์ศิริ | คุณจิรัชฌา อ่อนโอภาส ดำเนินรายการ

12.30 – 13.30	อาหารกลางวัน / Lunch
13.30 – 16.00	อภิปราย /Panel **“อาเซียนกับเยาวชนคนหนุ่มสาวรุ่นใหม่ (?)”**

รศ.ดร.ปวิน ชัชวาลพงศ์พันธ์ | คุณวรรณสิงห์ ประเสริฐกุล* | คุณลักขณา ปันวิชัย (คำผกา) | ดร.สุนิดา อรุณพิพัฒน์* | ผศ.ดร. ธำรงศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์ ดำเนินรายการและนำอภิปราย

16.00	อาหารว่าง และ รับหนังสือที่ระลึก
พิธีกรตลอดงาน	อ.สมฤทธิ์ ลือชัย

* วิทยากรอยู่ระหว่างทาบทาม

หมายเหตุ ขอเชิญชวนทุกท่านแต่งกายด้วยเสื้อผ้า-เครื่องประดับ ของอาเซียน-อุษาคเนย์

แล้วท่านอาจเป็นผู้ได้รับรางวัลการแต่งกายดีเยี่ยม

There is great ethnic, linguistic and cultural diversity among the people of our Nation.

Akha, Arabs, Cham, Chong,
Farang (different nationalities), Hainan,
Hakka, Hmong, Ho, Hokkien, Isan, Javanese,
Karen, Khaek (different nationalities), Khammu,
Khmer, Khyn, Kui, Kwantung, Lao, Lua/Lawa, Malays,
Melabri, Mien, Mogan, Mon, Muser, Nyagur, Palong,
Pathans, Persians, Phuan, Phu Tai, Po, Sakai, Tai Dam,
Tai/Shans, Tai Youn, Tamils, Techieu, Thai, Viet, Yao,
Yong, etc. - in total over 50 ethnicities and languages.

A Modern Nation

www.petitiononline.com/SIAM2008/petition.html
www.petitiononline.com/siam2007/petition.html